

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən
dos.Z.İ.Məmmədov

“07” “yanvar” 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisas: Aqronomluq-1A 6007001
Aqronomluq-1B 6007001
Fakültə: Aqrar və mühəndislik
Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər.

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Kənd təsərrüfatı istehsalatının mexanikləşdirilməsi, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 22.07. 2014-cü il tarixli 837 sayılı əmri ilə qrif verilmişdir.

Gəncə 2014

Kodu: İPF B-11

Tədris ili: 2025-2026.

Semestr: I

Tədris yükü: cəmi: Auditoriya saati -14 (10 saat müəhazirə, 4 saat laboratoriya).

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Sədi İsmayılov t.ü.f.d. dosent. Azər Calalov b/m.

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: ismailov.sedi@mail.ru acalalov@list.ru

Kafedranın ünvanı:Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslük, dərş vəsaiti və metodik vəsaitlər:

- mexanika, aqrotexniki tələbləri, onların istifadə xüsusiyyətlərini bilməli.
- FTN 2 Gübrəsəpən, cərgəarasını becərən və bitki məhsulunu aqrotexniki tələbləri, onların ümumi konstruktiv quruluşu, nizamlamaları və istifadə xüsusiyyətlərini bilməli.
- FTN 3 Bitki mühafizəsi, məhsulyığan və ilkin emal maşınları, aqrotexniki tələbləri, onların ümumi konstruktiv quruluşu, nizamlamaları və istifadə xüsusiyyətlərini bilməli.
- FTN 4 Meliorativ maşınları, aqrotexniki tələbləri, onların ümumi konstruktiv quruluşu, nizamlamaları və istifadə xüsusiyyətlərini bilməli.
- FTN 5 Qaba və konsentrat yem hazırlayan, peyin təmizləyən maşınları, aqrotexniki tələbləri, onların ümumi konstruktiv quruluşu, nizamlamaları və istifadə xüsusiyyətlərini bilməli.
- FTN 6 Sağım, südün ilkin emalı, suvarma, qırxım maşınları, aqrotexniki tələbləri, onların ümumi konstruktiv quruluşu, nizamlamaları və istifadə xüsusiyyətlərini bilməli.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları.

1. Traktor və avtomobillərin inkişaf mərhələləri.
2. Traktor və avtomobillərin yaranma tarixi.
3. Mühərriklərin inkişaf mərhələləri
4. Traktor və avtomobillərin tipajı, təsnifatı və ümumi quruluşu.
5. Traktor və avtomobillərin növləri və onların təyinatı.
6. Traktor və avtomobilləri təşkil edən hissələr və onların vəzifələri.
7. Mühərriklərin təsnifatı.
8. Mühərriklərin parametrləri və onları təşkil edən əsas.
9. Dördtaktlı karbürətorlu mühərriklərin iş prinsipi.
10. Dizel yanacağı ilə işləyən mühərriklərin iş prinsipi.

XV. İmtahan sualları:

I-blok

1. Traktor və avtomobillərin inkişaf mərhələləri.
2. Traktor və avtomobillərin yaranma tarixi.

3. Mühərriklərin inkişaf mərhələləri
4. Traktor və avtomobillərin tipajı, təsnifatı və ümumi quruluşu.
5. Traktor və avtomobillərin növləri və onların təyinatı.
6. Traktor və avtomobilləri təşkil edən hissələr və onların vəzifələri.
7. Mühərriklərin parametrləri və onları təşkil edən əsas mexanizm və sistemlər.
8. Daxili yanma mühərriklərinin növləri.

II-blok

9. Dördtaktlı karbüratorlu mühərriklərin iş prinsipi.
10. Dizel yanacağı ilə işləyən mühərriklərin iş prinsipi.
11. Dizel və benzinlə işləyən daxili yanma mühərriklərinin fərqləndirici xüsusiyyətləri.
12. Silindrlər, silindrlər başlığı, biok-karterlər, porşen, porşen üzükləri və barmaqları.
13. Sürgüqolu, dirsəkli val və onların yastıqları və içlikləri.
14. Qazpaylama mexanizminin quruluşu və iş prinsipi
15. Qazpaylama fazası və faza diaqramı.

III-blok

16. Dizel mühərrikinin qida sisteminin quruluşu və iş prinsipi.
17. Karbüratorlu mühərrikin qida sisteminin quruluşu və iş prinsipi.
18. Turbokompressor.
19. DYM-nin yağlama sisteminin növləri. A-41 mühərrikinin yağlama sistemi.
20. Mühərrikin yağlama sistemini təşkil edən hissələr və onların iş prinsipi. Yağ nasosunun iş prinsipi.
21. DYM-nin soyutma sistemi haqqında ümumi məlumat. Maye və hava ilə soyutma sisteminin quruluşu və iş prinsipi.
22. Termostatlar və onların iş prinsipi.

IV-blok

23. Alışdırma sistemi haqqında qısa məlumat. Batareya ilə alışdırma cihazları.
24. Alışdırma sarğacının, qırıcı-paylayıcının, alışdırma şamının iş prinsipi.
25. Avtomobil və traktorların gücötürücüləri haqqında qısa məlumat. İlişmə muftasının quruluşu və iş prinsipi.
26. Ötürmələr (sürətlər) qutusunun quruluşu və iş prinsipi. Kardan ötürməsinin quruluşu və iş prinsipi.
27. Avtomobillərin və traktorların aparıcı körpüləri haqqında qısa məlumat. Baş ötürücünün quruluşu və iş prinsipi.

28. Diferensial mexanizminin quruluşu və iş prinsipi. Diferensial mexanizminin bloklanması.

29. Yarımoxların növləri və onların vəzifələri. Son ötürücü. Tırtıllı traktorların arxa körpüləri.

V-blok

30. Tırtıllı traktorların hərəkət hissələri

31. Traktorların aqroekoloji keyfiyyətləri.

32. Traktorların hərəkət hissələrinin torpağın ekologiyasına mənfi təsirlərinin azaldılması yolları.

33. Traktor və avtomobillərin sükan idarəsinin vəzifəsi və iş prinsipi.

34. Traktor və avtomobillərin tormoz (əyləc) sistemi və tormozlanma keyfiyyəti. quruluşu.

35. Traktorlarda hidravliki asma sisteminin əsas hissələri. Hidravliki asma mexanizmi.

36. Traktorun aparan təkərlərinin əlavə yükləyiciləri. Gücayırma valının (GAV) quruluşu və iş prinsipi.

Sillabus tədris planı və fənn proqramı əsasında hazırlanmışdır.

«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 07 yanvar 2026-cı il tarixli iclasında (protokol N-05) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

dos. S.Q.İsmayılov.

b/m A.A.Calalov

Kafedra müdiri:

dos. R.F.Əliyev